

STAPPENPLAN SLECHTHORENDHEID IN DE EERSTE LIJN

Doel

Opsporing en behandeling van gehoorproblemen bij zelfstandig wonende ouderen.

STAP 1: Screenen op gehoorproblemen in de eerste lijn.

Kunt u, al dan niet met een gehoorapparaat, goed horen?

ja nee

Indien deze vraag met **ja** wordt beantwoord: ga dan door naar stap 2, anders vul **nee** in op het samenvattingblad bij probleem **slechthorendheid**.

STAP 2: Herkent u het als probleem?

ja nee ('ja': stap 3)

STAP 3: Zou u iets aan het probleem willen (laten) doen?

ja nee ('ja': stap 4)



STAP 4: Diagnostiek naar type gehoorproblemen en factoren die met de oorzaak kunnen samenhangen.

Doel

Opsporen en behandelen van mogelijke gehoorproblemen.

Iemand is slechthorend bij een gehoorverlies van 20 tot 90 decibel aan het beste oor. Dove mensen hebben een gehoorverlies van meer dan 90 decibel. Om u een idee te geven: een normaal gesprek is ongeveer 60 decibel.

Om het gehoor te testen is een korte vragenlijst ontwikkeld. Ook hier geldt dat u zelf moet observeren om de juiste dingen op te merken. Bij gehoorproblemen is dat niet altijd gemakkelijk. Er lijkt nog een taboe op slechthorendheid te rusten. Ouderen proberen het vaak te verbloemen! Wees hier alert op. Wees ook alert op signalen die u kunt opvangen. Hoorde de oudere meteen de bel? Staat de tv of radio hard? Moet u uw vragen herhalen?

Verdere vragen na gebleken gehoorproblemen	Antwoorden	Vetgedrukt: risicofactor/ signaal
1. Vindt u dat mensen in uw omgeving soms zacht praten?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
2. Kunt u in een rumoerige omgeving een gesprek voeren met één persoon (bijvoorbeeld op een verjaardagsfeestje)?	<input type="radio"/> ja <input checked="" type="radio"/> nee	
3. Kunt u een gesprek met meerdere personen goed volgen?	<input type="radio"/> ja <input checked="" type="radio"/> nee	
4. Wanneer u telefoneert, kunt u dan verstaan wat de ander zegt?	<input type="radio"/> ja <input checked="" type="radio"/> nee	
5. Zet u de radio of tv hard aan?	<input checked="" type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
6. Hebt u vanwege uw oren moeite om ergens heen te gaan? (visite, winkel, kerk, koor)	<input checked="" type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
7. Kunt u de deurbel horen?	<input type="radio"/> ja <input checked="" type="radio"/> nee	
8. Hebt u vroeger (bijv. in uw werk) veel blootgestaan aan lawaai?	<input checked="" type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
9. Is uw trommelvlies ooit wel eens beschadigd (bijv. a.g.v. een klap op het oor)?	<input checked="" type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	



10. Hebt u ooit een operatie gehad aan uw oor of trommelvlies?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
11. Hebt u op dit moment of regelmatig last van verstopte oren?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
12. Hebt u op dit moment of regelmatig last van oorsuizen?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
13. Hebt u op dit moment of regelmatig oorpijn?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	Ja: kan passen bij cerumenprop of bijv. ontsteking/irritatie
14. Hebt u op dit moment klachten van een luchtweginfectie (bijv. een verkoudheid)?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	Ja: kan al of niet tijdelijk gehoorverlies veroorzaken
15. Hebt u wel eens gehooronderzoek gehad bij de huisarts, audicien of audiologisch centrum/KNO-arts?	<input type="radio"/> nee <input type="radio"/> ja, huisarts <input type="radio"/> ja, audicien <input type="radio"/> ja, KNO-arts	(meerdere mogelijkheden toegestaan)
16. Gebruikt u een hoortoestel?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee	
17. Zo ja, werkt het naar tevredenheid?	<input type="radio"/> ja <input type="radio"/> nee Zo nee, waarom niet?: 	



STAP 5: Samenvatting van stap 1 t/m stap 4 (screeningsvraag en diagnostische vragen).

Doel

Vorbereiden overleg met de huisarts over mogelijke slechthorendheid en eventuele behandeling daarvan.

Aanpak

Algemeen (o.b.v. vragen hierboven en eigen indruk)

1. Zijn er aanwijzingen dat sprake is van slechthorendheid? ja nee O?
2. Is dit al eerder bij de huisarts onder de aandacht geweest? ja nee O?
3. Zijn er beperkingen in de communicatie met partner/anderen? ja nee O?
4. Belemmeren gehoorklachten patiënt om dingen te ondernemen? ja nee O?

Hoortoestel

5. Is reeds sprake van het gebruik van een gehoortoestel? ja nee O?
6. Is het gehoor ondanks gebruik van een gehoortoestel beperkt? ja nee n.v.t.

Onderzoek en begeleiding

7. Zijn er eerder bij de huisarts afwijkingen gevonden (prop, infectie) ja nee O?
8. Is patiënt eerder bij een audicien geweest? ja nee O?
9. Is patiënt momenteel onder begeleiding van een audicien? ja nee O?
10. Is patiënt eerder bij een audiologisch centrum (AC)/
KNO-arts geweest? ja nee O?
11. Is patiënt momenteel onder begeleiding van een
audiologisch centrum/KNO-arts? ja nee O?



STAP 6: Overleg met de huisarts/ opstellen zorgbehandelplan.

Doel

Opstellen van werkdiagnose en voorstel voor interventie om de slechthorendheid verder te onderzoeken en/of verder te behandelen.

Werkdiagnose:

Slechthorendheid aanwezig Ja Nee Onzeker

Zorgbehandelplan (aangekruiste opties overnemen op 'Zorgbehandelplan')

1. **Adviezen/ zelfzorg:** NHG-patiëntenbrief Slechthorendheid

Eigen adviezen (zie ook 'eigen kracht'); bijvoorbeeld:

.....

.....

2. **Verder onderzoek en behandeling eerste lijn:**

Verwijzing spreekuur **huisarts** (meerdere opties tegelijk mogelijk)

Verdere diagnostiek (bijv. otoscopie, audiometrie, of fluisterspraaktest)

Anders, nl.

Verwijzing **andere hulpverlener** eerste lijn:

Audicien/hoorwinkel

Anders, nl.

3. Verwijzing diagnostiek/behandeling **tweede lijn** (op advies van de huisarts; bijvoorbeeld bij een audiometrisch gehoorverlies van 30 dB of meer)

Ja Nee



STAP 7: Eigen kracht; uitgevoerd door de oudere patiënt zelf of zijn omgeving [overweeg of een eigen kracht overleg nodig is].

Doel

De oudere patiënt of zijn omgeving kan zelf maatregelen treffen om gehoorproblemen te voorkomen dan wel te behandelen.

Aanpak

Voorbeelden van interventies door oudere patiënt zelf en/of zijn omgeving
<ul style="list-style-type: none">• Goed articuleren, in rustig tempo spreken en oogcontact houden verbeteren het spraakverstaan meer dan het opvoeren van volume.
<ul style="list-style-type: none">• De akoestiek van een kamer is te verbeteren door het aanbrengen van absorberend materiaal (kleed op de vloer).
<ul style="list-style-type: none">• Versterkte telefoon of deurbel, visuele signalen en hulpmiddelen voor tv en radio verminderen de beperkingen.
<ul style="list-style-type: none">• Vermijden van een lawaaierige omgeving.
<ul style="list-style-type: none">• Fietsplaatje en andere symbolen om slechthorendheid aan te geven (te bestellen bij de webwinkel van NVVS).
<ul style="list-style-type: none">• Cursus assertiviteit (GGMD voor Doven en Slechthorenden).
<ul style="list-style-type: none">• Cursus zelfverdediging (Trainingsbureau VeerKracht).
<ul style="list-style-type: none">• Hulphond
<ul style="list-style-type: none">• Verwijs cliënt naar handige links:<ul style="list-style-type: none">- www.hoorwijzer.nl- www.ggmd.nl- http://www.nvvs.nl/- www.fenac.nl- www.beterhoren.nl- www.stichtingplotsdoven.nl- www.hoorstichting.nl- www.telefoonsvoorslechthorenden.nl- www.stichtingplotsdoven.nl- www.vilans.nl- http://www.kenniscentrum-ouderen.nl- http://www.hoortest.nl/hoortest.html



Voorlichting over vermoedelijke oorzaak van slechthorendheid en beloop¹	
<i>Cerumenproppen</i>	Wijs op zelfreinigende werking van de gehoorgang, vermijd peuteren of wattenstokjes.
<i>Presbycusis</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Gaat soms samen met oorsuizen, recruitment (harde geluiden worden als hinderlijk ervaren, of gestoord richtinghoren, waardoor het spraakverstaan in een lawaaige omgeving moeilijker wordt. • Geef de NHG-Patiëntenbrief: Slechthorendheid op oudere leeftijd.
<i>Bovenste luchtweginfecties, otitis externa en otitis media</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Wijs op gunstig beloop. • Bij otitis media met effusie kan het herstel soms maanden duren. • Risicogroepen vragen extra aandacht.
<i>Lawaaidoofheid</i>	Beperk verdere gehoorschade door geluidsbeschermende maatregelen, zoals oordopjes of oorkappen. Neem contact op met de bedrijfsarts als werkomstandigheden een rol spelen.
<i>Barotrauma</i>	Perforatie sluit in 90% van de gevallen spontaan in enkele weken.

¹ Eekhof JAH, Balen FAMv, Fokke HE, Mul M, Ek JW, Boomsma L. M61 NHG-Standaard Slechthorendheid. NHG-Standaarden voor de huisarts 2009.



STAP 8: Voorlichting over de mogelijkheden tot financiering van de hulpmiddelen & zorg; uitgevoerd door POH ouderenzorg.

Doel

De patiënt voorzien van meer informatie om de voorgestelde en door de patiënt geaccepteerde interventies uit te kunnen (laten) voeren.

Aanpak

Basisvergoeding hoortoestellen

De zorgverzekering voorziet in een vergoeding wanneer is aangetoond dat het beste oor minimaal 35 decibel gehoorschade heeft.

Hoortoestellen zijn opgenomen in het basispakket en vergoeding kan worden geregeld via de audicien of met een medisch voorschrift, geschreven door de KNO-arts.

Voor de eerste aanschaf krijgen mensen een vergoeding van 496,50 euro per hoortoestel. Na vijf jaar is het opnieuw mogelijk om een vergoeding te krijgen van 496,50 euro per hoortoestel. Bij vervanging na zes of zeven jaar wordt de vergoeding hoger. De vergoeding is exclusief het verplichte eigen risico van 165 euro.

Eigen bijdrage

Als de hoortoestellen die de gebruiker heeft uitgezocht duurder zijn dan de verzekering vergoed dan dient het verschil in de winkel bijbetaald te worden door de gebruiker zelf. Het kan zijn dat mensen beschikken over een aanvullende verzekering.

WMO

Heeft iemand een hoortoestel nodig voor maatschappelijke participatie (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk), dan kan er een beroep worden gedaan op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De gemeente is hierbij het aanspreekpunt.

UWV

Ouderen die de noodzakelijke Tevens zijn er bepaalde omstandigheden waarbij ouderen een geavanceerder toestel nodig hebben om hun werk te kunnen uitvoeren. Het UWV kan worden geraadpleegd of iemand in aanmerking komt voor een vergoeding.

Fiscale voordelen

Als laatste is het mogelijk om gebruik te maken van fiscale voordelen. Hoortoestellen zijn namelijk onder bepaalde voorwaarden aftrekbaar van de belasting.

